

СУХОМЛИНСЬКИЙ У МОЄМУ ЖИТТІ

У житті кожної людини бувають моменти, які стають визначальними в її долі. Для мене такими стали роки навчання в Павлівській середній школі, де директором був В.О. Сухомлинський.

Перша зустріч з ним відбулася на початку серпня 1960 року, коли батьки привели нас, майбутніх першокласників, до школи під голубим небом. Ми з острахом дивилися на директора. Але його лагідні очі, щира посмішка і тихий голос розтопив наш страх. Разом з нашими першими учителями

П.Т. Ворошило та К.М. Жаленко він повів нас шкільними доріжками до дивної країни Знать.

Пам'ятаю свою першу книжечку з підписом Василя Олександровича. Це була збірка поезій Т.Г.Шевченка «Тече вода з-під явора». І вручили її мені за перемогу у конкурсі читців віршів Кобзаря серед учнів початкових класів. Та й взагалі у нашій школі була традиція дарувати книги за будь-якої нагоди: за перемогу в різних конкурсах, за відмінне навчання.

Книги були в пошані і в учнів, і в учителів. За рекомендаціями Василя Олександровича ми передплачували літературні журнали: «Вітчизна», «Дніпро», «Жовтень», а коли в книжковий магазин надходили нові книги, треба було постояти в черзі, щоб придбати омріяний примірник.

На все життя мені запам'яталося Свято книги, яке проводив В.О. Сухомлинський і шкільна бібліотекарка О.О. Малолітко. Ми зібралися в нашій кімнаті Думки. Кожен приніс свою улюблену книгу. Василь Олександрович розповів нам про те, що книги завжди були в пошані у нашого народу, їх шанують і у нашій школі. Ось чому й народилася думка проводити Свято книги.

Бібліотекарка повідомила про цікаві факти з історії створення книги, а потім познайомила нас із творчою біографією українського письменника і кінорежисера О. Довженка. Ми знали його, бо на кіноекранах часто

демонстрували фільм «Зачарована Десна».

Василь Олександрович сказав, що хоче прочитати нам його оповідання «Мати». І тихим голосом почав: «Не ради сліз і розпачу, й скорботи, і не в ознаку гіркого прокляття, вони вже прокляті і так всіма на світі, задля слави нашого роду написано і во ім'я любові про цю високу смерть...»

Я була зачарована, ні – приголомшена трагічною історією української матері Марії Стоян. І навіть не відчула, як по щоді скотилася пекуча сльоза після слів: «Вічна слава

вашому імені, мамо Маріє, красоті вашій...» В.О.Сухомлинський закінчив читати, і запала тиша, яку потривожило чиясь дівоче схлипування. Хлопці опустили низько голови. Думаю, що вони хотіли приховати сльози від нас, дівчат. А потім педагог почав з нами розмову про те, що ми відчули, слухаючи розповідь про Матір. Він не нав'язував свою думку. Його цікавило, що думаємо ми. Нам, старшокласникам, це імпонувало. Василь Олександрович вислухав також наші розповіді про улюблені книги і запропонував, щоб наступного разу на Свято ми принесли книги з дарчими підписами батьків. Традиція ця живе й донині. Так у школі народився один з чотирьох культів: культ книги. Але про це я дізналася, коли стала працювати учителем.

Запам'яталося мені і перше Свято квітів. До нього готувалася вся школа. Для нас не стало дивиною, що буде проводитися таке Свято, адже на шкільному подвір'ї буяли айстри, чорнобривці, нагідки, настурції, жоржини. Зимом у шкільній теплиці вабили погляд хризантеми. Кожен клас мав свій куточок краси, за яким старанно доглядав. А наш шкільний розарій! Чи було таке трояндове диво в інших сільських школах? Упевнена – ні. Ця краса була створена руками членів гуртка юних квітниківів, яким керувала біологиня Ольга Йосипівна. У шкільці вони висадили саджанці шипшини, а коли вони підросли, прикалірували троянди. Через рік їх висадили у розарій.

Напередодні Свята Василь Олександрович повідомив, щоб ми прийшли з букетами квітів, вирощеними вдома. Це було головною умовою свята. У той день подвір'я школи нагадувало величезну яскраву клумбу. Мені здавалося, що мій букет найкращий, адже так старалася, коли його складала. Всі листочки охайно зрізала і сформувала букет: квіточка до квіточки. Вийшла своєрідна квіткова куля. Яким же було моє здивування, коли букет не був відзначений серед кращих. Я розгубилася. Мої очі застидали сльози. А що ви хотіли від одинадцятирічної дівчинки? Василь Олександрович підійшов до мене і пояснив, у чому була моя помилка при складанні букета. «Нічого, Людо, у нас буде ще не одне таке свято. Я вірю, твої букети будуть у числі кращих», – такими словами він мене заспокоїв. І світ навколо знову розквітнув різнобарвними фарбами.

Моя любов до квітів, яка згодом стала захопленням на все життя, народилася саме від уваги директора школи до мене, школярки. Які потрібно було мати серце і душу, щоб серед сотні учнів, побачити, відчути і зрозуміти душевний стан дитини, щоб не дати гіркоті переживання перерости у розчарування.

Але найбільшу роль Сухомлинський відіграв у моєму виборі життєвого шляху і майбутньої професії вчителя.

Я виховувалася в сім'ї одна, тому мені подобалося спілкуватися у колективі одноліток та молодших учнів, проводити ігри, випускати стіннівки, готувати номери художньої самодіяльності. Василь Олександрович, побачивши моє ставлення до дітлахів, запросив на бесіду. Крім мене

там було ще кілька дівчат 9-10 класів (я тоді була дев'ятикласницею). Він почав розмову про вибір життєвого шляху, важливість праці вчителя і порекомендував нам подумати над тим, щоб обрати професію учителя. Такі бесіди проводилися раз на місяць. До них ми старанно готувалися: підбирали розповіді про кращих учителів з газет і журналів, читали художні твори про школу. Мені подобалася українська мова та література. До цього спонукали уроки, які проводила молода учителька Р.М. Гришина, тематичні вечори, присвячені творчості Г. Сковороди, І. Котляревського, Т. Шевченка, Лесі Українки. Разом з філологами В. Сухомлинський учив нас не просто читати, а вчитуватися у кожне слово, бачити і відчувати усі його відтінки. Поетична мова Наталки Полтавки, палкі монологи Мавки, мальовничі картини української природи і проникливе до щему в серці «Зоре моя вечірняя, зійди над горою». Ця могутня велич і незбагненна краса слова на все життя полонили мою душу і я твердо вирішила стати учителем української мови та літератури. Але сталося так, що батько був проти мого вибору. Вдома було все: і сварки, і сльози, і переживання мами. Не витерпівши цього, вона пішла порадитися до Сухомлинського. Він знайшов час. Коли я була на уроках, прийшов до нас додому і переконав тата не перешкоджати моєму життєвому вибору.

Я вдячна долі, що послала мені такого вчителя, як Василь Олександрович.

Проїшли роки... За 49 років роботи в школі я жодного разу не пожалкувала, що стала учителем.